

REFERAT Det særlige rådgivende udvalg om Dansk Tysk samarbejde d. 04-12-2025

Mødedato Torsdag d. 04. december 2025 kl. 09:30

Mødested Mødelokale 3

Mødedeltagere Bo Libergren, Michael Nielsen, Jens Wistoft, Kim Johansen

Indholdsfortegnelse

Orientering om aktuel status for Interreg Deutschland-Danmark #.....	3
Status for arbejde med dansk-tyske elementer i budgetaftale for 2026 #.....	4
Orientering om borgerinddragelsesaktiviteter i det dansk-tyske samarbejde - Projekt NETE #.....	6
Orientering om det særlige, rådgivende udvalg for dansk-tysk samarbejdes virke 2022 - 2025 – prior	8
Eventuelt.....	10
Næste møde.....	11
Underskriftsside.....	12

Punkt 1: Orientering om aktuel status for Interreg Deutschland-Danmark #

25/6272

Resumé

Den 20. november 2025 blev der afholdt Interreg-udvalgsmøde i Esbjerg. Der orienteres om aktuel status for Interreg Deutschland-Danmark.

Sagsfremstilling

Interreg-udvalget holdt sit ottende møde i denne støtteperiode, 2021-2027, i Esbjerg den 20. november 2025.

Ved udgangen af 2025, to år før programperiodens afslutning, er der godkendt 41 projekter og finansieret to fonde for mindre projekter (PKP og Borgerprojekt-fonden). I alt er der bevilget 78,7 mio. euro (ca. 586 mio. kr.) til konkrete projekter, hvilket svarer til 90% af programmets støttemidler. Det forventes at de resterende støttemidler bliver bevilget ved udvalgets næste møde den 24. - 25. juni 2026 i Næstved. Der er modtaget 18 nye ansøgninger, der tilsammen søger om langt mere end de ca. 8,9 mio. euro (ca. 66 mio. kr.), der stadig er til rådighed.

Der forventes ikke betydelige tilbageløbsmidler fra de støttede projekter. Det kan hermed konstateres, at programmet har haft succes med at bringe støttemidlerne i omløb.

Der er netop sat en midtvejsevaluering i gang. Når den er gennemført, kan der siges mere om projekternes faglige gennemslagskraft indenfor programmets temaer: Innovation, grøn omstilling, uddannelses- og turismesamarbejde, samarbejde mellem institutioner og mellemfolkeligt samarbejde.

Arbejdet hen mod et muligt nyt program i perioden 2028-2034 er nu godt i gang. Regionsrådet har den 24. november 2025 vedtaget et holdningspapir. Interreg-udvalget drøftede på mødet den 20. november 2025 sagen, herunder et positionspapir.

Jens Wistoft er dansk formand for Interreg-udvalget i 2025, og han giver på mødet en orientering om programmets fremdrift og samarbejdet i Interreg-udvalget.

Klimavurdering

Der er ikke foretaget klimavurdering af sagen, idet sagen ikke som udgangspunkt har betydning for klimaet eller bidrager til realisering af klimastrategien.

Indstilling

Til orientering.

Beslutning i Det særlige rådgivende udvalg om Dansk Tysk samarbejde den 04-12-2025

Til orientering.

Punkt 2: Status for arbejde med dansk-tyske elementer i budgetaftale for 2026 #

25/6278

Resumé

Budgetaftale for 2026 indeholder flere initiativer vedrørende det dansk-tyske samarbejde. Administrationen orienterer om status for arbejdet.

Sagsfremstilling

Der fremgår bl.a. følgende af regionrådets budgetaftale for 2026, som har relevans for arbejdet med det dansk-tyske samarbejde:

- ”Vi er enige om, at det nye udvalg, der skal varetage opgaverne inden for Miljø, Mobilitet og Uddannelse, skal udarbejde og forelægge en strategi for regionens arbejde med det dansk-tyske samarbejde for regionsrådet.”
- ”Vi opfordrer regeringen og Folketinget til at arbejde sammen med os for at sikre, at der også efter 2027 kommer et stærkt dansk-tysk Interreg-program, gerne med en uændret geografi, og helst med budgetter af mindst samme størrelse som Interreg 6A Deutschland-Danmark, der løber i perioden 2021-2027. Vi afsætter 0,7 mio. kr. til arbejdet”.
- ”Region Sønderjylland-Schleswig (RSS) har gennem en årrække vist sin relevans i det grænsenære dansk-tyske samarbejde. Det gælder særligt vedrørende rådgivning om grænsependling og udvikling af kulturtilbud på begge sider af grænsen. Region Syddanmark har efter Sundhedsreformen 2024 fortsat mulighed for at medfinansiere samarbejdet i RSS. I 2026 vil Region Syddanmark derfor, ligesom i 2024 og 2025, bidrage med 1,925 mio. kr. Det svarer til 73% af det bidrag, de danske partnere giver til organisationen. Vi ønsker i forlængelse heraf, at der arbejdes for, at der indgås en flerårig aftale om partnernes medlemsbidrag til RSS der er p/l-reguleret, hvis det er muligt at aftale dette med kommunerne og vores tyske samarbejdspartnere. Vi ønsker også, at samarbejdet i RSS skal udvikle sig i lyset af de ændrede rammevilkår som følge af sundhedsaftalen, herunder at der er bedre sammenhæng mellem parternes bidrag, deres ønsker til indsatser og de opgaver RSS løfter.”
- ”Vi noterer os, at flere aktører i det dansk-tyske samarbejde har luftet mulighederne for at etablere et dansk-tysk folkemøde, herunder bl.a. Grænseforeningen. I forlængelse heraf ønsker vi at prioritere 0,5 mio. kr. til at undersøge, om der er grundlag for at skabe en dansk-tysk kulturfestival (arbejdstitel) sammen med andre partnere i grænseregionen.”

Administrationen orienterer om status for arbejdet med initiativerne i budgettet.

Klimavurdering

Der er ikke foretaget klimavurdering af sagen, idet sagen ikke som udgangspunkt har betydning for klimaet eller bidrager til realisering af klimastrategien.

Indstilling

Til orientering.

Beslutning i Det særlige rådgivende udvalg om Dansk Tysk samarbejde den 04-12-2025

Til orientering.

Punkt 3: Orientering om borgerinddragelsesaktiviteter i det dansk-tyske samarbejde - Projekt NETE #

25/54668

Resumé

Region Syddanmark deltager i det grænseoverskridende projekt NETE (Netværk / Netzwerke Transversal / Empowering), som er finansieret af Interreg 6A Deutschland-Danmark. Region Syddanmark har i projektet til opgave at gennemføre en analyse af aktørers incitament til at deltage i grænseoverskridende samarbejde, herunder undersøge i hvilken grad aktører allerede samarbejder og gerne vil samarbejde. Der orienteres om analysen og det videre arbejde med analysens resultater.

Sagsfremstilling

NETE Projektet har til formål at styrke samarbejdet mellem danske og tyske aktører. Projektet tager udgangspunkt i udfordringer og barrierer, der hindrer et tættere samarbejde, og vil synliggøre, hvordan dansk-tyske samarbejder, kan skabe nye løsninger. NETE projektet har modtaget 1,8 mio. euro fra Interreg 6A Deutschland-Danmark.

Region Syddanmark har som partner i NETE projektet til opgave at udarbejde en analyse. Analysens formål er at præsentere ny viden om forudsætninger for at etablere og gennemføre borgernære grænseoverskridende samarbejder. Analysen skal desuden danne vidensgrundlag for de øvrige indsatser i NETE projektet.

Analysen kan bidrage til at styrke den grænseoverskridende netværksdannelse og kapacitetsopbygning blandt aktører, som skal facilitere borgernært samarbejde inden for programregionen. Med analysen ønskes det, at flere aktører på begge sider af den dansk-tyske grænse engageres i grænseoverskridende projekter og opnår bedre viden om merværdi og støtte til at overvinde grænseoverskridende barrierer.

Analysen giver desuden offentlige forvaltninger redskaber og kompetencer til at agere som brobygger og netværksfacilitator for at styrke, mobilisere og koordinere samarbejder på tværs af den dansk-tyske grænse.

Analysen skal bidrage til at skabe nye dansk-tyske samarbejder i hele programregionen med deltagelse fra danske og tyske organisationer, som ellers ikke arbejder på tværs af grænsen. Derudover skal analysen bidrage til at skabe øget forståelse, samhørighed og innovationspotentiale på tværs af grænsen.

Status og proces

Administration har indhentet data og har på en workshop i Vejle den 6. november 2025 præsenteret de foreløbige resultater for NETE projektets styregruppe. Styregruppen består af repræsentanter fra både dansk og tysk side.

På baggrund af drøftelserne af analysens foreløbige resultater bliver der udarbejdet anbefalinger, som sammen med den færdige analyse vil blive præsenteret på en workshop den 10. december 2025, hvor analysen også offentliggøres.

Programmet for workshoppen den 10. december 2025 er vedlagt som bilag.

Administrationen vil på udvalgsmødet kort præsentere analysens resultater og det videre arbejde.

Klimavurdering

Der er ikke foretaget klimavurdering af sagen, idet sagen ikke som udgangspunkt har betydning for klimaet eller bidrager til realisering af klimastrategien.

Indstilling

Til orientering.

Beslutning i Det særlige rådgivende udvalg om Dansk Tysk samarbejde den 04-12-2025

Til orientering.

Bilag

Program for NETE workshops 10. dec. 2025

Punkt 4: Orientering om det særlige, rådgivende udvalg for dansk-tysk samarbejdes virke 2022 - 2025 – primære indsatser og handlinger #

25/54668

Resumé

De to regionale udviklingsstrategier ”Fremtidens Syddanmark” 2020 – 2023 og ”Sammen om fremtidens Syddanmark” 2024 – 2027 har i valgperioden 2022- 2025 udgjort den strategiske ramme for det særlige, rådgivende udvalg for dansk-tysk samarbejdes arbejde. Der gives en orientering om de primære indsatser og handlinger.

Sagsfremstilling

Kommissorium

Udvalget har i valgperioden 2022-2025 i henhold til den kommunale styrelseslov § 17, stk. 4, jf. regionslovens § 13 om det overordnede dansk tyske samarbejde, haft til opgave at rådgive regionsrådet om det fremadrettede strategiske arbejde omkring det dansk tyske samarbejde inden for regionens arbejdsområder, herunder regional udvikling. Endvidere har udvalget anbefalet retninger i Region Syddanmarks samarbejde med tyske partnere og fulgt den almindelige udvikling i dansk-tyske forhold.

Udvalget har bidraget til at sikre den relevante koordinering af aktiviteter i det dansk-tyske samarbejde, herunder skabt sammenhæng til udvalget for regional udvikling og andre relevante udvalg.

Regionale udviklingsstrategier.

I 2022 – 2023 har den regionale udviklingsstrategi 2020-2023 ”Fremtidens Syddanmark” og i 2024 – 2025 den regionale udviklingsstrategi 2024-2027 ”Sammen om fremtidens Syddanmark” været den strategiske ramme for udvalgets arbejde.

Der er udarbejdet en årlig afrapportering om de problemstillinger og aktiviteter, som udvalget har beskæftiget sig med, til regionsrådet. Rapporter for 2022, 2023, 2024 og 2025 er vedlagt som bilag.

Nedenfor præsenterer 4 nedslag på større aktiviteter inden for valgperioden 2022-2025:

1. Topmøde 2023: Ved topmøde i Neumünster den 1. november 2023 blev der vedtaget to politiske udtalelser og en styringsmodel for den dansk-tyske udviklingsalliance. Den ene udtalelse handler om fremtidens togtrafik over grænsen, mens den anden handler om brintinfrastruktur i et regionalt perspektiv.
2. Dansk-tysk udviklingsalliance: Regionsrådsformand Bo Libergren (V) og ministerpræsident Daniel Günther (CDU) underskrev 24. august 2021 en fælleserklæring om fornyet samarbejde mellem Region Syddanmark og delstaten Slesvig-Holsten. En central del af erklæringen handler om at etablere en dansk-tysk udviklingsalliance. Udviklingsalliancen skal udgøre en blivende samarbejdsplatform, hvor fælles strategiske dagsordener for udviklingen på tværs af Region Syddanmark og delstaten Slesvig-Holsten kan drøftes og løftes. Målet med udviklingsalliancen er at udvikle den dansk-tyske grænseregion til en foregangsregion, der står stærkt i den nationale og globale konkurrence om udviklingsmidler, talenter og kvalificeret arbejdskraft.

3. Handlingsplan: Den 20. april 2023 i Tinglev underskrev ministerpræsident Daniel Günther og fungerende regionsrådsformand Bo Libergren en handlingsplan for samarbejdet, der gælder for årene 2023-2024.

4. Interreg 6A november 2025: 41 godkendte projekter og 2 fonde, samlet bevilling på 78,7 mio. euro (ca. 587 mio kr.), hvilket svarer til ca. 90% af programmets støttemidler på cirka 700 mio. kr. Ved Interreg udvalgs møde i Esbjerg 20. november 2025 blev det nye Interreg program 7A sat på dagsordenen. Regionsrådet har den 24. november 2025 vedtaget et positionspapir.

Klimavurdering

Der er ikke foretaget klimavurdering af sagen, idet sagen ikke som udgangspunkt har betydning for klimaet eller bidrager til realisering af klimastrategien.

Indstilling

Til orientering.

Beslutning i Det særlige rådgivende udvalg om Dansk Tysk samarbejde den 04-12-2025

Til orientering.

Bilag

Årsrapport 2022 - Det særlige rådgivende udvalg for dansk-tysk samarbejde

Årsrapport 2023 - Det særlige rådgivende udvalg for dansk-tysk samarbejde

Årsrapport 2024 - Det særlige rådgivende udvalg for dansk-tysk samarbejde

Årsrapport 2025 - Det særlige rådgivende udvalg for dansk-tysk samarbejde

Punkt 5: Eventuelt

25/1041

Beslutning i Det særlige rådgivende udvalg om Dansk Tysk samarbejde den 04-12-2025

Til orientering.

Punkt 6: Næste møde

25/1041

Sagsfremstilling

Mødet er det sidste i valgperioden 2022-2025.

Indstilling

Til orientering.

Beslutning i Det særlige rådgivende udvalg om Dansk Tysk samarbejde den 04-12-2025

Det var sidste møde i valgperioden 2022-2025.

Punkt 7: Underskriftsside

25/1041